syn til, at uretmæssigt opkrævede afgifter har kunnet overvæltes på andre virksomheder eller på forbrugerne.

Derimod er bevisregler, der gør det praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at opnå tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten, uforenelige med fællesskabsretten. Dette vil især være tilfældet i forbindelse med formodninger eller bevisregler, der pålægger den afgiftspligtige byrden med at bevise, at de med urette betalte afgifter ikke er blevet overvæltet på andre, eller ved særlige begrænsninger med hensyn til formen for det krævede bevis, såsom udelukkelse af enhver anden bevisform end dokumentbevis.

2. Den omstændighed, at en medlemsstats retsinstanser lægger fællesskabsrettens forrang og direkte virkning til grund, fritager ikke medlemsstaten fra forpligtelsen til at ophæve nationale retsforskrifter, som er uforenelige med fællesskabsretten. I modsat fald vil der opstå en uklar faktisk situation, som skaber usikkerhed hos de retsundergivne med hensyn til deres muligheder for at påberåbe sig fællesskabsretten.

RETSMØDERAPPORT
i sag 104/86 *

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. Ifølge Kommissionen er artikel 19 i lovdekret nr. 688 af 30. september 1982, ophøjet til lov nr. 873 af 27. november 1982 (GURI (»Statstidende«) nr. 270 U af 30.9.1982, s. 7072 om lovdekretet om »hasteforanstaltninger vedrørende statens indtægter« og GURI nr. 328 af 29.11.1982, s. 8599 indeholdende lovteksten), i strid med EØF-Traktatens artikler 5, 12 og 95, med Rådets forordning nr. 1430/79 af 2. juli 1979 om godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksportafgifter (EFT L 175, s. 1) og med Domstolens praksis vedrørende tilbagebetaling af interne skatter og afgifter, der er opkrævet i strid med fællesskabsretten. Lovdekretet som senere stadfæstet ved lov blev offentliggjort i GURI nr. 332 af 2.12.1982, s. 8714.

2. Artikel 19 i lovdekretet har følgende ordlyd:

»Bortset fra tilfælde, hvor der foreligger skrivefejl, tilbagebetales fejlagtigt erlagt indførselstold og fejlagtigt erlagte produktionsafgifter, forbrugsskatter eller statsafgifter, såfremt det skriftligt godtgøres, at byrden

* Processprog: Italiensk.

ikke er overvæltet på andre, uanset om betaling har fundet sted før nærværende dekrets ikrafttræden.

Det i første stykke nævnte skriftlige bevis skal også fremlægges, når de varer, for hvilke betaling er sket, er blevet overdraget efter forarbejdning, bearbejdning, montering, samling eller på anden måde har undergået behandling.

Varerne anses for overdraget i de tilfælde, som er anført i artikel 53, stk. 1 og 2, i dekret fra Republikkens præsident nr. 633 af 26. oktober 1972. Tilbagebetaling af beløb erlagt som merværdiafgift er fremdeles undergivet bestemmelserne om merværdiafgift.«

3. Ved skrivelse af 21. december 1984 til de italienske myndigheder gjorde Kommissionen opmærksom på, at bestemmelsen efter dens opfattelse ikke er forenelig med fællesskabsretten, og gav dem en frist på én måned til at fremkomme med deres bemærkninger.

4. Ved telex af 10. maj 1985 meddelte de italienske myndigheder Kommissionen, »at spørgsmålet er genstand for en sag, der verserer for forfatningsdomstolen, som nødvendigvis må afsige dom, før der kan tages endelig stilling til spørgsmålet«.

5. Den 17. juli 1985 fremsatte Kommissionen en begrundet udtalelse, som de italienske myndigheder besvarede ved telex af 23. juli 1985, hvori de henviste til og gentog telexen af 10. maj 1985; ved senere telex, som er udateret, modtaget hos Kommissionen den 26. juli 1985, anmodede de italienske myndigheder om en forlængelse af den i den begrundede udtalelse fastsatte frist.

6. Kommissionen indgav stævningen til Domstolens Justitskontor den 2. maj 1986. Retsforhandlingerne er forløbet forskriftsmæssigt.

7. På grundlag af retsmøderapporten og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Parternes påstande

8. *Kommissionen* har nedlagt følgende påstande:

»— Det statueres, at

Den Italienske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-Traktatens artikler 5, 9 ff. og 95,

idet den pålægger den afgiftspligtige bevisbyrden for, at interne afgifter, der er opkrævet med urette, idet de er i strid med Traktatens artikler 9 ff. og 95, ikke er overvæltet på andre,

i den forbindelse kun anerkender dokumentsbevis,

og har tillagt bestemmelserne tilbagevirkende gyldighed.

— Det statueres, at Den Italienske Republik har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til Traktatens artikel 5 samt til forordning (EØF) nr. 1430/79, idet den har lovgivet om tilbagebetaling af told, der er fastsat i Den Fælles Toldtarif, og af import- og eksportafgifter, der er fastsat inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik.

— Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger«.

9. Den *Italienske Republik* har nedlagt påstand om, at det statueres, »at Den Italienske Republik ikke har gjort sig skyldig i det traktatbrud, der foreholdes den«.

III — Parternes anbringender og argumenter

10. *Kommissionen* har gjort gældende, at den i artikel 19 anvendte formulering er generel, og at bestemmelsen derfor omfatter to former for afgifter: de afgifter, der er fastsat i national lovgivning, og dem, der er fastsat i fællesskabslovgivningen (Den Fælles Toldtarif, landbrugsordningerne).

11. For så vidt angår den første gruppe *(afgifter indført ved national lov)* har Kommissionen anført, at Domstolen i dom af 9. november 1983 (San Giorgio, sag 199/82, Sml. s. 3595) fastslog, at det »findes stridende mod fællesskabsretten, at der indføres bevisregler, der gør det praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at opnå tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten«. Ifølge Kommissionen er de omtvistede italienske lovbestemmelser navnlig i strid med Traktatens artikler 9 ff. og 95, idet disse bestemmelsers tilsigtede virkning hermed ophæves, samt med Traktatens artikel 5, fordi: a) de pålægger den afgiftspligtige *bevisbyrden* for, at de med urette betalte afgifter ikke er blevet overvæltet på andre, b) *beviset for,* at overvæltning ikke har fundet sted, kan *kun* føres ved dokumentbevis, og c) den omstændighed, at artikel 19 er tillagt *tilbagevirkende gyldighed,* stiller den erhvervsdrivende ringere, som har betalt afgifter i urigtig formening om skyld, hvilket indebærer en yderligere tilsidesættelse af fællesskabsretten, idet den erhvervsdrivende ikke har kunnet forudse ændringen af lovgivningen og derfor vil have endnu større vanskeligheder med at føre det krævede bevis.

12. For så vidt angår den anden gruppe (*afgifter fastsat i fællesskabslovgivningen*), er den omtvistede italienske bestemmelse ifølge Kommissionen en *retsstridig indgriben* i et område, der er reguleret af fællesskabsretten, og navnlig af ovennævnte forordning nr. 1430/79, og i strid med nævnte forordning og med EØF-Traktatens artikel 5. Kommissionen har anført, at bekendtgørelse nr. 5346 af 17. november 1982 (GURI nr. 151 af 2.6.1984, s. 4594), hvori det understreges, at artikel 19 ikke finder anvendelse på EF-afgifter, ikke kan bevirke, at der ikke er tale om traktatbrud, idet bekendtgørelsen indeholder en fortolkning, som er i strid med ordlyden af artikel 19, og som ikke er bindende for domstolene.

13. Den *italienske regering* har anført, at uanset hvilke retsvirkninger den nævnte artikel 19 har på nationalt plan, kan den ikke afføde retsvirkninger, der er i strid med fællesskabsretten efter den radikale nyskabelse, der er indført i italiensk ret ved to domme afsagt af den italienske forfatningsdomstol, som indebærer, at nationale retsinstanser ikke kan anvende en national retsforskrift, der strider mod fællesskabsbestemmelser. Navnlig i dom nr. 179 af 8. juni 1984 har forfatningsdomstolen ifølge den italienske regering fastslået princippet om fællesskabsrettens forrang og understreget, at såfremt en national retsforskrift har et andet materielt indhold end den tilsvarende EF-forskrift, er det ikke kun forfatningsdomstolen, der kan fastslå, at den nationale retsforskrift ikke finder anvendelse. Ved dom nr. 113 af 23. april 1985, som netop vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt artikel 19 i ovennævnte lovdekret var forfatningsmæssig, udvidedes fællesskabsbestemmelsernes bindende retsvirkninger ifølge den italienske regering til også at omfatte de principper, der fastlægges i Domstolens domme. Den italienske regering har tilføjet, at forfatningsdomstolens domme fremover vil blive efterlevet af den italienske kassationsdomstol og andre retsinstanser, som netop har fastslået, at ovennævnte artikel 19 ikke finder anvendelse, idet den er i strid med de principper, Domstolen fastslog i San Giorgio-dommen. De nationale retsinstanser er i deres afgørelser endog gået videre, idet de har fastslået, at

interne retsforskrifter er uden retsvirkning, hvor det ville have været tilstrækkeligt at fortolke dem i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne. Den italienske regering har sammenfattende anført, at det til enhver tid må være udelukket, at nævnte artikel 19 på nationalt plan kan bevirke, at fællesskabsbestemmelserne inden for området ikke har direkte virkning og ikke er umiddelbart anvendelige i italiensk ret.

14. På grundlag af det anførte har den italienske regering gjort gældende, at tilbagebetaling af *afgifter, der er fastsat i national lovgivning*, som strider mod fællesskabsbestemmelser, kun forudsætter bevis for, at afgiftsbyrden ikke er blevet overvæltet. Dette er i overensstemmelse med Domstolens praksis. Derimod kan den nationale lovgiver ikke binde retsinstansernes frie skøn ved prøvelsen af, om afgiften faktisk er overvæltet, et spørgsmål, som hverken kan gøres til genstand for bindende formodninger for retsinstansen eller for begrænsninger med hensyn til bevismidler.

15. En korrekt fortolkning af artikel 19 fører ifølge den italienske regering til, at kravet om dokumentbevis ikke kan forstås på den måde, at der *i forvejen* (ex post, eftersom der er tale om en bestemmelse, som også omfatter fortiden) skal fremlægges et *konkret* dokument (bevis for at et nærmere bestemt *forhold ikke foreligger*). Bestemmelsen skal forstås på den måde, at selv om myndighederne har bevisbyrden for, at afgiften er overvæltet (et bevis, som også bygger på formodninger, som ikke er bindende for en retsinstans, men overladt til dens frie skøn), må de argumenter og øvrige omstændigheder, som den, som kræver tilbagebetaling, fremfører til støtte for det modsatte, i det mindste kunne dokumenteres med materiale, som enhver virksomhed nødvendigvis må ligge inde med, og ikke kun ved et mundtligt bevis baseret på hukommelsen. Fortolket således er artikel 19 efter regeringens opfattelse i overensstemmelse med fællesskabsretten.

16. Den italienske regering har heraf udledt, at fællesskabsbestemmelsernes direkte virkning, som for den erhvervsdrivende afføder et krav på tilbagebetaling af urigtigt erlagte afgifter, er fuldt ud gældende i italiensk ret, bortset fra det tilfælde, hvor afgiften faktisk er blevet overvæltet, hvilket ifølge Domstolens praksis kan foreholdes den, der kræver tilbagebetaling.

17. Det af Kommissionen anførte, hvorefter en national lovgiver må ændre en national lov, som er i overensstemmelse med EF-Retten og som ikke er skade for nogen, er ikke alene ubegrundet, men også for vidtgående. Kommissionens påstand fører efter regeringens opfattelse i virkeligheden til, at man afviser, at EF-retsforskrifterne er umiddelbart anvendelige, og til en genindførelse af tanken om, at vejen nødvendigvis går over nationale retsforskrifter, hvis man vil sikre, at umiddelbart anvendelige EF-bestemmelser skal have direkte virkning. I øvrigt er et krav om en lovændring en urimelig indblanding i national ret. Den italienske regering har endelig tilføjet, at offentliggørelsen af de af forfatningsdomstolen ovenfor nævnte domme, uanset artikel 19, vil fjerne enhver tvivl hos de pågældende med hensyn til deres ret til tilbagebetaling.

18. For så vidt angår den hævdede *retsstridige indblanding* fra national lovgivers side i spørgsmålet om *afgifter fastsat i fællesskabslovgivningen*, må en eventuel tvivl fra Kommissionens side efter den italienske regerings opfattelse blive fjernet i kraft af, at det i ovennævnte bekendtgørelse af 17. november 1982 udtrykkeligt anførtes, at artikel 19 ikke finder anvendelse med hensyn til tilbagebetaling af afgifter, der er egne indtægter. Under alle omstændigheder er der fundet en bindende løsning ved dom nr. 170/84, afsagt af forfatningsdomstolen, og hvori det

bekræftes, at nationale retsforskrifter, der er i strid med fællesskabsretten, er uden retsvirkning. Når der i italiensk ret således både findes lovdekretets artikel 19 og regler, der er fastlagt i forordning nr. 1430/79, medfører dette ikke en konflikt mellem forskellige regler vedrørende tilbagebetaling af egne indtægter, idet dette område udelukkende er reguleret af fællesskabsretten. Artikel 19 kan således ikke fortolkes på en sådan måde, at den også skal anvendes ved tilbagebetaling af told i henhold til Den Fælles Toldtarif og af landbrugsafgifter, idet det i italiensk ret er et velkendt princip, at der mellem to mulige fortolkninger af en bestemmelse skal vælges den, der synes at være i overensstemmelse med forfatningen.

19. Endelig har den italienske regering påpeget, at den italienske kassationsdomstol ved dom nr. 5129 af 18. oktober 1985, hvori der for første gang henvises til de principper, der er fastlagt af den italienske forfatningsdomstol (og navnlig i ovennævnte dom nr. 113/85), ubetinget fastslog, at den førnævnte artikel 19 ikke finder anvendelse, idet den er uforenelig med EF-lovgivningen. En række andre domme er afsagt siden, senest dom nr. 2145 af 26. marts 1986, hvori der fremsættes nye betragtninger i forhold til førnævnte dom, uden at man dog er nået frem til løsninger, der er acceptable for den pågældende myndighed. Den italienske regering afventer derfor en yderligere juridisk klargørelse af problemet, som er fornøden, og har derfor interveneret i den verserende sag 378/85, for at opnå et klarere svar fra den italienske retsinstans.

20. I *replikken* har Kommissionen fastholdt sit synspunkt med hensyn til det påtalte traktatbrud. Kommissionen har gjort gældende, at udstedelsen af nationale retsforskrifter, der er i strid med fællesskabsretten, er en overtrædelse af fællesskabsretten i mindst tre henseender:

a) *privatpersoners kendskab til deres egne rettigheder*: en national retsforskrift, der er i strid med fællesskabsretten, medfører forvirring og uvished, som ofte medfører, at privatpersoner uden videre giver afkald på at gøre rettigheder gældende, som de har i henhold til fællesskabsretten;

b) *administrative organers handlemåde*: disse vil give den mod fællesskabsretten stridende nationale retsforskrift forrang, og derfor over for privatpersoner fremsætte krav, der er i strid med disses rettigheder efter fællesskabsretten. Sådanne krav er i sig selv en overtrædelse af princippet om fællesskabsrettens fulde gyldighed. Disse vil også kunne få privatpersoner til at give afkald på deres rettigheder eller tvinge dem til at gå til domstolene, hvilket i begge tilfælde tilføjer dem yderligere skade;

c) *retsinstanserne*: en mod fællesskabsretten stridende national bestemmelse kan være en kilde til fejl ved domstolene, hvilket kan medføre, at privatpersoner må lade sagen behandle af flere retsinstanser for at få medhold.

Et sådant traktatbrud er selvsagt alvorligere, såfremt et retssystem ikke er således indrettet, at det kan lade princippet om fællesskabsretten umiddelbare anvendelighed slå igennem fuldt ud. Den praksis hos forfatningsdomstolen, den italienske regering har henvist til, har ganske vist ophævet denne form for overtrædelse, men kan ikke ophæve alle de øvrige.

21. Med hensyn til det under a) anførte er artikel 19 ifølge Kommissionen fortsat en kilde til forvirring og uvished, hvilket den italienske regering tilsyneladende selv erkender. Desuden bevirker den omstændighed,

at bestemmelsen fortsat består, at de retsundergivne enten giver afkald på at gøre deres rettigheder gældende eller anlægger sager ved domstolene.

22. For så vidt angår det under b) nævnte, har Kommissionen understreget, at det synspunkt, den italienske regering har fremført med hensyn til spørgsmålet om *bevisbyrden*, bekræfter det foreholdte traktatbrud, idet det vil føre til, at bevisbyrden vendes om, hvilket Domstolen afviste som retsstridigt i San Giorgio-sagen. I den dom afviste Domstolen ifølge Kommissionen ikke alene, at der kan gælde simple formodninger, men også formodninger uden modbevis. Som det fremgår af dom nr. 2145/86, afsagt af den italienske kassationsdomstol, og som den italienske regering har henvist til, er den italienske forvaltning fortsat af den opfattelse, at en importør har bevisbyrden for, at afgiftsbyrden ikke er overvæltet på forbrugerne. Med hensyn til *bevisets form* er den omstændighed, at der ikke kan føres mundtligt bevis, således som den italienske regering fastholder, i strid med San Giorgio-dommen, hvori Domstolen fastslog, at enhver begrænsning med hensyn til bevisets form er uforenelig med fællesskabsretten.

23. Endelig har Kommissionen med hensyn til det under c) anførte gjort gældende, at uanset fællesskabsrettens umiddelbare anvendelighed synes forholdet ikke alene at være det, at den italienske kassationsdomstol har måttet gribe ind ved forskellige lejligheder, men også, at den italienske regering som udtryk for utilfredshed med de trufne afgørelser håber via samme retsinstans at kunne fremkalde en ændring af retspraksis. Dette er til skade for de retsundergivne. En sådan skade er en følge af den nævnte retsforskrift og af, at de foranstaltninger, der er nødvendige for at bringe italiensk lovgivning i overensstemmelse med de af Domstolen fastslåede principper, endnu ikke er truffet. En sådan situation er en umiddelbar kilde til uvished, forvirring og tvister. Ifølge Kommissionen anerkender den italienske regering selv, at dette er tilfældet, når den taler om problemer i forbindelse med den nyskabelse, det er for det italienske retssystem, at en retsforskrift er uden retsvirkning. Kommissionen har udtrykt tvivl med hensyn til det synspunkt og anført, at problemerne snarere synes at hænge sammen med, at der er tale om en delvis ophævelse, og at de italienske myndigheder forsøger at anlægge en snæver fortolkning af Domstolens praksis og følgelig forfægte det synspunkt, at de kritisable dele af lovgivningen skal opretholdes i videst muligt omfang.

24. I duplikken har den italienske regering anført, at der ikke på nuværende tidspunkt er reelle hindringer med hensyn til det fælles markeds funktion, og heller ikke »forvirring« hos de retsundergivne med hensyn til, hvilke regler der finder anvendelse: de sager, der verserer for de italienske domstole, er af ældre dato og beskedne i antal; der er ikke tale om uvished eller forvirring med hensyn til fortolkningen; materielt kan løsningen på nærværende tvist allerede søges i San Giorgio-dommen, hvis principper fuldt ud er tiltrådt af den italienske forfatningsdomstol, som har indplaceret dem på et højere niveau end italiensk lovgivning. Desuden skyldes den »begrænsede« gruppe af ældre sager, som fortsat verserer, en endnu ikke korrekt anvendelse af de principper, Domstolen fastslog i San Giorgio-dommen; sådanne tvister bliver imidlertid ofte indbragt for kassationsdomstolen, der alene kan tage stilling til retsspørgsmål. Kommissionens søgsmål er således objektivt set en indblanding i et begrænset antal sager, der verserer for de italienske domstole. Endelig har Kommissionen ikke bevist den hævdede »uvished« med hensyn til retstilstanden; reelt er der således kun uvished med hensyn til de verserende ældre sager; den påståede »retlige uvished« er derfor helt ubegrundet, idet der ikke er uvished med hensyn til, hvad der er gældende ret.

25. Helt subsidiært har den italienske regering i anden del af duplikken behandlet sagens realitet. Den har understreget, at med hensyn til betingelsen om manglende overvæltning er *rækkevidden* af det pågældende lovdekrets artikel 19 vid, idet bestemmelsen generelt omfatter alle de indirekte skatter og afgifter, der er indført ved nationale retsregler; den omfatter derimod hverken indkomstskat eller moms og inddrager kun marginalt de beskedne interne afgifter, der betragtes som havende »tilsvarende virkning«. Tilbagebetaling af beløb erlagt i urigtig formening om skyld har en anden betydning i forholdet mellem private, i den borgerlige ret og handelsretten, end med hensyn til indirekte beskatning i skatteretten. Her indebærer markedskræfternes frie spil en overvæltning af den betalte afgift, hvilket nødvendigvis forudsætter en anden regel, således at det undgås, at retten til tilbagebetaling ikke reelt fører til en ugrundet berigelse for den person, der har betalt afgiften, men ikke har lidt et tab. Retten til tilbagebetaling er således betinges af, at det bevises, at afgiften er betalt, samt at der er tale om berigelse, hvilket naturligvis rejser ømtålelige bevisproblemer. Men sådanne problemer er rent empiriske ulemper og ikke omstændigheder, der er afgørende for en teoretisk rekonstruktion, og det er endda heller ikke afgørende, om de nævnte problemer måtte have den uheldige følge, at de nationale retsinstanser foretager en »forenkling«, begrebsmæssigt med en civilretlig tradition som alibi.

26. Med hensyn til spørgsmålet om den fulde gyldighed af forordning nr. 1430/79 har den italienske regering anført, at der ikke på det punkt er nogen tvivl, idet både ovennævnte ministerielle bekendtgørelse af 17. november 1982 og principperne i San Giorgio-dommen i kraft af dommene i sagerne 113/85 og 170/84 afsagt af den italienske forfatningsdomstol er blevet »retskilder« og dermed gældende italiensk ret. Da en »gennemførelse« af forordningen i national ret derfor ikke synes at være nødvendig, er det efter den italienske regerings opfattelse ufornødent at påføre det italienske parlament et unødvendigt og uheldigt arbejde, for at fællesskabsretsakter kan blive umiddelbart anvendelige.

IV — Frafald af påstande

27. Efter afslutningen af den mundtlige forhandling har Kommissionen ved skrivelse, indgivet til Domstolens Justitskontor den 8. februar 1988, erklæret, at den frafalder den anden af de to påstande, idet bekendtgørelsen af 17. november 1982, offentliggjort i *Gazetta ufficiale della Repubblica italiana* nr. 151 af 2. juni 1984, kun omfatter interne afgifter og ikke de egne indtægter.

28. Kommissionen har begrundet det delvise frafald af påstandene med, at ved udstedelsen af ovennævnte bekendtgørelse er tilsidesættelsen af fællesskabsretten bragt til ophør, idet følgende tre betingelser alle er opfyldt: fællesskabsbestemmelserne (forordning nr. 1430/79) er umiddelbart anvendelige og har forrang for nationale retsforskrifter; sidstnævnte bestemmelser kan først bringes i anvendelse efter et initiativ fra forvaltningen, som er bundet af bekendtgørelsen, men kan til gengæld ikke anvendes på initiativ af en retsinstans, anklagemyndigheden eller berørte tredjemænd; endelig er bekendtgørelsen offentliggjort på en sådan måde, at det må betragtes som sikkert, at forvaltningen anerkender de rettigheder, de retsundergivne har i henhold til fællesskabsretten. I den foreliggende sag spiller en fjerde omstændighed en rolle, nemlig at der ikke er indgivet nogen klager fra eventuelt berørte, hvilket ifølge Kommissionen bekræfter, at der ikke er tale om en overtrædelse af fællesskabsretten ved, at de pågældende nationale bestemmelser rent formelt er opretholdt.

29. I ovennævnte skrivelse har Kommissionen anført, at den opretholder alle øvrige påstande, herunder påstanden om, at sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

30. Den Italienske Republik, som Domstolen anmodede om at fremkomme med sine bemærkninger, har ved telex, indkommet til Domstolens Justitskontor den 18. februar 1988, meddelt, at den har taget Kommissionens delvise frafald af påstandene til efterretning. Den har også understreget, at i den del af tvisten, frafaldet af påstandene ikke vedrører, opretholder den alle de argumenter, den har fremført i duplikken.

C. Kakouris
Refererende dommer